

Tadeusz Błaszyk**(1923 – 1998)**

W dniu 16 sierpnia 1998 roku w wieku 75 lat zmarł w Poznaniu dr hab. Tadeusz Błaszyk, profesor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wielce zasłużony dla hydrogeologii polskiej, jeden z twórców jej podstaw po II wojnie światowej.

Tadeusz Błaszyk urodził się 24 września 1923 roku (ojciec Franciszek i matka Marianna ze Słaboszewskich) w Poznaniu. Tu ukończył szkołę powszechną, a następnie w 1937 roku rozpoczął naukę w Gimnazjum im. Św. Marii Magdaleny. Wojna zmusiła Go do porzucenia nauki i podjęcia pracy w różnych zawodach. Po wojnie, w 1946 roku, ukończył naukę w Liceum im. I. Paderewskiego w Poznaniu i uzyskał świadectwo dojrzałości. Po odbyciu rocznego studium nauczycielskiego w 1947 roku rozpoczął studia na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Poznańskiego. Po zdaniu matury pracował w Izbie Skarbowej, a w czasie studiów jako nauczyciel.

Piękną kartą okresu młodzieńczego Tadeusza Błaszyka była jego działalność harcerska, rozpoczęta w 12 roku życia i kontynuowana w VII hufcu na terenie Jeżyc.

W czasie okupacji w "Szarych Szeregach" kolportował prasę harcerską. Uniknął aresztowania, a być może śmierci, dzięki nieugiętej postawie kolegów harcerzy, którzy mimo tortur nie podali Jego nazwiska. Po wojnie pracuje w ZHP, prowadząc szkolenia i kursy wychowawców. Kończy kurs instruktorów, zdobywa stopień podharcemistrza. Jako prezes rady nadzorczej "Siódemki Poznańskiej" tworzy harcerzom możliwości zarobkowania. W 1950 roku rezygnuje z czynnej pracy w ZHP wobec utraty niezależności tej organizacji.

W początku roku 1951 uzyskał tytuł magistra w zakresie geomorfologii na podstawie pracy wykonanej pod opieką profesora A. Zierhoffera pt. "Morfometria jezior Wielkopolskiego Parku Narodowego". Po studiach został zatrudniony z nakazu pracy w Państwowym Instytucie Geologicznym w Warszawie, gdzie pracował w Zakładzie Hydrogeologii na stanowisku geologa-asystenta pod kierunkiem profesora F. Rutkowskiego. W roku 1953, w związku z reorganizacją Państwowej Służby Geologicznej, przeszedł do tworzonych wówczas przedsiębiorstw geologicznych, początkowo na stanowisko samodzielnego geologa-projektanta w Przedsiębiorstwie Geologicznym Gospodarki Komunalnej - Północ w Gdańsku, a następnie kierownika pracowni hydrogeologicznej tegoż przedsiębiorstwa w Poznaniu. W latach 1954–1958 współpracował z Zakładem Geologii Inżynierskiej i Hydrogeologii Po-

litechniki Gdańskiej, którego kierownikiem był wówczas profesor Z. Pazdro. W latach 1961–63 był Głównym Geologiem w Przedsiębiorstwie Hydrogeologicznym w Poznaniu. W 1961 roku rozpoczął też pracę w Oddziale Instytutu Gospodarki Komunalnej w Poznaniu.

Stopień doktora uzyskał w 1962 roku, a doktora habilitowanego w 1968 roku, oba na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Zarówno praca doktorska: "Paleomorfologia, a stosunki wodne w rejonie Bydgoszczy" jak i habilitacyjna: "Wody podziemne czwartorzędu a rzeźba powierzchni dzisiejszej na Nizinie Wielkopolskiej" umiejętnie wiązały ze sobą elementy morfologii i paleomorfologii z zagadnieniami hydrogeologicznymi.

W Instytucie Gospodarki Komunalnej przemianowanym w 1974 roku na Instytut Kształtowania Środowiska, Tadeusz Błaszyk pozostawał na pełnym etacie do 1982 roku, pełniąc funkcję kierownika Zakładu Ujęć i Ochrony Wód Podziemnych, a w latach 1974–1982 również zastępcy dyrektora Oddziału ds. naukowo-badawczych (od marca 1969 jako tzw. samodzielny pracownik naukowy a od maja 1973 jako docent). Od 1976 do 1982 roku pracował również na stanowisku docenta w Instytucie Inżynierii Środowiska Politechniki Poznańskiej. W 1982 roku ze względu na zły stan zdrowia przeszedł na wcześniejszą emeryturę, podjął jednak ponownie pracę na pół etatu w 1984 roku. W 1990 roku, w związku z przejściem Oddziału Instytutu przez Uniwersytet w Poznaniu, Tadeusz Błaszyk powołany został na stanowisko profesora nadzwyczajnego uniwersytetu i kierownika Zakładu Hydrogeologii. Funkcję tę pełnił w latach 1990–93 do ukończenia 70 lat. Następnie pracował jeszcze do 1995 roku na pół etatu na stanowisku profesora nadzwyczajnego, a później pozostawał czynny naukowo aż prawie do śmierci.

Prof. Tadeusz Błaszyk, z wykształcenia geograf geomorfolog całe zawodowe i naukowe życie związał z hydrogeologią. Pierwsze lata pracy po studiach to głównie praktyczna działalność hydrogeologiczna. Tworzył zręby służby geologicznej w Ministerstwie Gospodarki Komunalnej, a później w Centralnym Urzędzie Geologii. Zajmował kierownicze stanowiska w przedsiębiorstwach hydrogeologicznych.

Od roku 1963 po przejściu na pełny etat do Instytutu Gospodarki Komunalnej poświęcił się całkowicie pracy naukowej. Koncentrowała się ona, w początkowym okresie, głównie na rozpoznawaniu struktur wodonośnych w utworach czwartorzędu i poszukiwaniu związków pomiędzy rzeźbą a warunkami hydrogeologicznymi. Po uzyskaniu habilitacji działalność naukowa prof. T. Błaszyka objęła szereg ważnych zagadnień nowoczesnej hydrogeologii: ochronę wód podziemnych, hydrogeochemię, monitoring wód podziemnych, sztuczne wzbogacenie zasobów wód podziemnych, uzdatnienie wód podziemnych w warstwie wodonośnej.

Prace w zakresie powyższej problematyki miały często charakter pionierski i tworzyły podstawy rozwoju nowych kierunków hydrogeologii, zwłaszcza ochrony wód podziemnych. Pierwsze z nich powstały na początku lat siedemdziesiątych, służąc uświadomieniu zagrożeń jakości wód podziemnych związanych z antropopresją. Zapoczątkowały też nurt hydrogeologii ochronnej. Praca pt. "Zasady ochrony ujęć wód podziemnych" (wspólnie z A. Pawułą), która ukazała się w roku 1973 spotkała się z dużym zainteresowaniem nie tylko hydrogeologów polskich, ale również zagranicznych, a w szczególności francuskich, z którymi Tadeusz Błaszyk nawiązał kontakty. Stanowiła również podstawę do wydania nowoczesnych przepisów dotyczących ochrony ujęć wód podziemnych. Problematyce tej pozostał wierny do końca swojego życia, czego dowodem jest fakt ukazania się w roku 1996 publikacji pt. "Odpady a problemy zagrożenia i ochrony wód podziemnych" (wspólnie z J. Górskim).

Znaczące są również dokonania Zmarłego w zakresie innych

z wymienionych zagadnień. Znaczny jest Jego wkład dla wypracowania racjonalnych zasad monitoringu wód podziemnych, a także we wdrożeniu w Polsce nowoczesnej i ekonomicznej metody uzdatniania wód podziemnych w warstwie wodonośnej.

Tadeusz Błaszyk osiągnął duże sukcesy w działalności dydaktycznej i organizatorskiej. Stworzył ośrodek hydrogeologiczny w Poznaniu, skupiając wokół siebie wielu uczniów i tworząc im warunki do rozwoju naukowego. Pięciu pracowników (J. Górski, A. Pawuła, M. Stelmach, M. Marciniak, K. Mazurek), kierowanej przez Niego placówki naukowej, obroniło prace doktorskie, przy czym w przypadku czterech pierwszych pełnił On funkcje promotora. Dwóch (J. Górski, J. Przybyłek) uzyskało stopnie doktora habilitowanego. Działał w tym kierunku w ścisłej współpracy z Instytutem Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, przede wszystkim z Antonim S. Kleczkowskim. Profesor Błaszyk wypromował również kilkunastu magistrów na Uniwersytecie i Politechnice Poznańskiej. Był recenzentem w sześciu przewodach doktorskich i trzech habilitacyjnych.

Sukcesy kierowanych przez Tadeusza Błaszyka jednostek badawczych wiązały się z tworzeniem interdyscyplinarnych zespołów składających się nie tylko z hydrogeologów ale również chemików, matematyków, elektroników, informatyków, inżynierów sanitarnych. Swoim osobistym przykładem uczył pracowitości i rzetelności. Był bardzo wymagający ale zwykle w wyższym stopniu w stosunku do siebie samego, niż do współpracujących. Więcej dawał niż brał choć przyszło mu dzielnie walczyć z własnymi ciężkimi chorobami, z wielkimi osobistymi stratami, z przeciwnościami w karierze naukowej i w organizowaniu uniwersyteckiego Zakładu Hydrogeologii.

W okresie swojej działalności zawodowej pełnił wiele funkcji w różnego typu Radach i Komisjach. Wymienić tu należy w szczególności: Komisję Dokumentacji Hydrogeologicznych, w której ściśle współpracował z prof. Z. Pazdrą i której był przez pewien czas wiceprzewodniczącym; Radę ds. Monitoringu Wód Podziemnych przy Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska, Radę Naukową Instytutu Kształtowania Środowiska, której był członkiem w latach 1972–1990.

Był członkiem wielu towarzystw: Międzynarodowej Asocjacji Hydrogeologów; Międzynarodowego Stowarzyszenia Zaoopatrzania w Wodę; Polskiego Towarzystwa Geologicznego od 1962; Polskiego Towarzystwa Geograficznego od 1964; Deo et Patria – Towarzystwa Przyjaciół KUL od 1969. Nigdy natomiast nie należał do żadnej partii, od 1980 roku był członkiem NSZZ "Solidarność".

Przewodził wykłady na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz różnego typu kursach organizowanych przez Ministerstwo Ochrony Środowiska i PZITS - NOT.

Był odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1975), Srebrnym Krzyżem Zasługi (1970), Odznaką "Gryfa Pomorskiego" (1970), Medalem XXX-lecia PRL (1974), Odznaką "Zasłużony Pracownik Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska" (1978), Odznaką "Zasłużony dla Polskiej Geologii" (1980) i wielokrotnie nagradzany przez Ministra Ochrony Środowiska i Dyrektora Instytutu Kształtowania Środowiska w Warszawie.

Był autorem ponad 70 publikacji naukowych, w tym 16 prac monograficznych oraz kilkuset różnego typu prac naukowo-badawczych, wdrożeniowych, ekspertyz, opinii, koreferatów. Tadeusz Błaszyk publikował głównie we współautorstwie ze swoimi współpracownikami, na pierwszym miejscu z J. Górskim, Jego

udział był zawsze znaczący.

Zmarłego można określić jako człowieka niezwyklej pracowitości, sumienności i uczciwości, o wielkim poczuciu patriotycznym, ogromnie przywiązanego do swych poznańskich korzeni, całkowicie oddanego hydrogeologii polskiej.

Józef Górski
Antoni S. Kleczkowski

Autorzy wykorzystali informacje o harcercskiej przeszłości Zmarłego przygotowane przez przyjaciela z tych czasów Pana Romana Gryczyńskiego

Najważniejsze publikacje prof. Tadeusza Błaszyka

- 1966 Stosunki hydrogeologiczne Dolnego Powiśla. *Studia i Materiały IGK*, 4: 1–27.
- 1967 Wody podziemne m. Gniezna. *Studia i Materiały IGK*, 8: 1–46. (wspólnie z A. Piszczem).
- 1968 Wody podziemne czwartorzędu a rzeźba powierzchni dzisiejszej na Nizinie Wielkopolskiej. *Zesz. Nauk. IGK*, 25: 1–69.
- 1973 Zasady ochrony ujęć wód podziemnych. *Zesz. Nauk. IGK*, 38: 1–66. (wspólnie z A. Pawułą).
- 1973 Problem zaopatrzenia w wodę podziemną miast i osiedli na obszarze zlewni Wisły. *Studia i Materiały IGK*, 51: 5–23. (wspólnie z A. Pawułą).
- 1976 Środowisko hydrogeochemiczne w utworach pradolinnych oraz jego przeobrażenie w warunkach zmian reżimu wód podziemnych. *Biul. Geologiczny*, Uniw. Warsz. 21: 217–229. (wspólnie z J. Górskim).
- 1977 Koncepcje zasilania wód podziemnych. *IKŚ*, 1–63. (wspólnie z E. Schmidt i M. Stelmachem).
- 1978 Artificial recharge as an alternative method for augmentation of ground water supply in Poland. *Env. Prof. Eng.*, 4/3: 191–199. (wspólnie z M. Stelmachem).
- 1978 Zmiany jakości wód podziemnych w warunkach intensywnej eksploatacji. *IKŚ*, 1–63, (wspólnie z J. Górskim).
- 1979 Zagrożenie i ochrona wód podziemnych przed zanieczyszczeniem. *Wyd. Geol.*, 1–141. (wspólnie z H. Byczyńskim i S. Witczakiem).
- 1979 Odżelazianie i odmanganianie wód podziemnych w warstwie wodonośnej. *Kwart. "Człowiek i Środowisko"*, 1-2: 157–174. (wspólnie z J. Górskim).
- 1986 Wody podziemne – zagrożenie i ochrona. *IGPiK*, 1–124. (wspólnie z H. Byczyńskim).
- 1988 Zasady projektowania i eksploatacji wód podziemnych uzdatnianych w warstwie wodonośnej. *IGPiK*, 1–60. (wspólnie z H. Byczyńskim, J. Górskim, M. Marciniakiem).
- 1992 Stan rozpoznania i wykorzystania wód niecki trzeciorzędowej w Wielkopolsce. *Mat. Sesji Nauk. – Jubileusz 70-lecia Prof. A.S. Kleczkowskiego. AGH Kraków*, 71–94. (wspólnie z S. Dąbrowskim, J. Górskim, J. Przybyłkiem).
- 1993 Zanieczyszczenie, zagrożenia i ochrona wód podziemnych w Polsce. *Wyd. Nauk. UAM Poznań*, 1–74. (wspólnie z J. Górskim).
- 1996 Odpady a problemy zagrożenia i ochrony wód podziemnych. *Biblioteka Monitoringu Środowiska PIOŚ Warszawa*, 1–73. (wspólnie z J. Górskim).